

	Јавна здравствена установа болница „Свети Врачеви“ Бијељина Српске Војске 53			УП-10-164
Супкутана и интрамускуларна апликација лијека				
Страна 1 од 5	Издање:	Важи од:	Одобрио	Копија број
	2	2024-08-09	Радмила Симић главна сестра болнице	Е

1. ПРЕДМЕТ И ПОДРУЧЈЕ ПРИМЈЕНЕ

1.1 Предмет упутства

Овим упутством се дефинише поступак апликације лијека супкутано и интрамускуларно.

1.2 Подручје примјене

Упутство се примјењује у свим организационим јединицама гдје се врши примјена парентералне терапије.

1.3 Надлежности за примјену

За доследну примјену овог упутства надлежни су начелници / руководиоци одјељења / служби и главне сестре, а дужни су га познавати и примјењивати сва лица која учествују у поступку апликације лијека.

1.4 Искључења

Немедицинске организационе јединице.

2. ВЕЗА С ДРУГИМ ДОКУМЕНТИМА

2.1 Референтни документи

- Стандарди за сертификацију и акредитацију за болнице.

3. ТЕРМИНИ И СКРАЋЕНИЦЕ

3.1 Термини

Супкутана апликација лијека - примјена лијека у растресито поткожно ткиво.

Интрамускуларна апликација лијека - примјена лијека у мишићно ткиво.

3.2 Скраћенице

i.m. – интрамускуларно.

G – Гејд-

7П – основна правила апликације лијека (прави пацијент, лијек, доза, вријеме, начин, примјена, учесталост, документација).

4. ОПИС ПОСТУПКА

4.1 Парентерална апликација лијека

Парентерална апликација лијека подразумјева примјену лијека који се апликује директно у ткиво и то најчешће супкутано или интрамускуларно.

4.2 Супкутана апликација лијека

Супкутана апликација лијека (s.c.) је начин примјене лијека у растресито поткожно ткиво, поштујући принципе асепсе и антисепсе. Супкутано се дају водени раствори лијека и суспензије у количини 0,5 - 2 ml лијека под углом од 45 - 90 С, у зависности од дебљине поткожног масног ткива и врсте лијека. Најчешћа мјеста за давање супкутаних инјекција су спољна страна горње трећине надлактице, спољашња страна наткољенице, латералне стране

Болница Бијељина	Страна 2 од 5	Издање:	Важи од:	УП-10-164
		2	2024-08-09	

трбуха од пупка до илијачне кости, глутеални дио и горњи дио леђа - лопатице. Лијек се ресорбује већ за 30 минута након примјене.

4.3 Мјере предострожности

- поштовати правило 7 П;
- уколико је прописана количина лијека већа од 2 ml за супкутано давање, препоручује се давање лијека на два мјеста, супкутано, новом шприцом и иглом.
- лијек се не смије примјењивати на мјесту едема, промјењене боје коже, младежима, ожиљцима или оштећеним мјестима;
- код честе примјене лијека потребно је мијењати мјесто иницирања;
- најбоље мјесто за давање инјекција хепарина је супкутано ткиво доњег абдомена, 5 cm испод пупка, између лијеве и десне илијачне кости;
- приликом апликације хепарина и инсулина није потребно аспирирати, трљати и масирати мјесто убода; аспирација код примјене хепарина може довести до стварања хематома на мјесту апликације.

4.4 Припрема медицинске сестре / техничара, болесника и опреме

4.4.1 Медицинска сестра / техничар

- опрати руке, ставити маску и навући рукавице за једнократну употребу.

4.4.2 Болесник

- идентификовати болесника;
- информисати болесника о поступку и важности сарадње;
- провјерити постојање алергије на лијек;
- намјестити болесника у одговарајући положај.

4.4.3 Материјал и опрема

- тацна или колича;
- прописан и припремљен лијек (према упутству за навлачење лијека из ампуле, флакона);
- стерилне шприце одговарајуће запремине;
- стерилне игле одговарајућег промјера;
- средство за дезинфекцију коже;
- тупфери вате;
- рукавице за једнократну употребу;
- посуда за одлагање оштрог отпада;
- бубрежњак.

4.5 Поступак супкутане апликације лијека

- одредити мјесто убода и дезинфиковати тупфером натопљеним дезинфекционим средством од центра према периферији и сачекати 15 - 30 секунди да се осуши;
- скинути заштиту са игле и одложити у бубрежњак;
- на кожи направити кожни набор помоћу палца и кажипрста недоминантне руке;
- убости иглу под углом од 45 - 90°, у зависности од дебљине поткожног масног ткива и врсте лијека;
- лагано аспирирати (зависно од лијека који се апликује), повлачећи клип шприце и пратећи да ли ће се појавити крв у шприци (уколико се појави крв, прекинути поступак, извући иглу, припремити другу инекцију и убризгати лијек на другом мјесту);

Болница Бијељина	Страна 3 од 5	Издање:	Важи од:	УП-10-164
		2	2024-08-09	

- лагано апликовати лијек;
- када је лијек апликован, извући шприцу са иглом;
- иглу одложити у посуду за одлагање оштрог отпада, а шприцу у инфективни отпад;
- на убодно мјесто ставити тупфер вате натопљен дезинфекционим средством;
- лагано протрљати убодно мјесто (код примјене хепарина и инсулина не трљати убодно мјесто);
- распремити кориштени материјал;
- скинути и адекватно одложити рукавице те опрати и посушит руке;
- евидентирати спроведени поступак потписом у ОБ-10-054 или ОБ-10-262 као и вријеме апликације лијека;
- пратити реакцију, обавијестити доктора у случају појаве нежељених реакција и евидентирати их.

4.6 Интрамускуларна апликација

Интрамускуларном инекцијом могу се давати водени и уљани раствори лијекова и суспензије. Лијек се примјењује иницирањем у велике мишиће и на мјеста гдје нема великих крвних судова и нерава, под углом од 90°. Најчешће се даје у дорзоглутеалну регију (m.Gluteus maximus) до 5ml раствора, мања количина лијека, до 2 ml може се апликовати у надлактичну регију (m.Deltoideus), или наткољену регију (m.Rectus femoris i m.Vastus lateralis). Најчешћи промјери игле за интрамускуларну апликацију лијека су од 22-27G за водене растворе, а од 18 - 25G за уљане растворе. За интрамускуларну апликацију лијека може се примјенити и „Z“ техника. Ова техника се може користити код старијих болесника који имају смањену мишићну масу. Уљани раствори лијекова и препарати жељеза апликују се „Z“техником, дубоко мускуларно, да би се избјегла супкутана иритација и колорација ткива. Важно је након апликације препарата жељеза мјесто убода не масирати и упозорити болесника да мирује наредних 30минута. Ресорпција лијека је брза и лијек дјелује већ за 30 минута.

4.7 Мјере предострожности

- за количине лијека веће од 5ml лијек треба навући у двије шприце и примјенити на два различита мјеста;
- примјена лијека у мишић је контраиндикована код болесника са оштећеним механизмом коагулације или код примјене антикоагулантне терапије;
- избор промјера игле за интрамускуларну примјену зависи од густине раствора, конституције болесника, регије давања и дебљине поткожног масног ткива;
- у случају учестале примјене лијека потребно је мијењати мјесто убода;
- након апликације препарата жељеза мјесто убода не масирати и упозорити болесника да мирује наредних 30 минута.

4.8 Припрема медицинске сестре / техничара, болесника и опреме

4.8.1 Медицинска сестра / техничар

- опрати руке, ставити маску и навући рукавице за једнократну употребу.

4.8.2 Болесник

- идентификовати болесника;
- информисати болесника о поступку и важности сарадње;
- провјерити постојање алергије на лијек;
- намјестити болесника у одговарајући положај.

Болница Бијељина	Страна 4 од 5	Издање:	Важи од:	УП-10-164
		2	2024-08-09	

4.8.3 Материјал и опрема

- тацна или колица;
- прописан и припремљен лијек (према упутству за навлачење лијека из ампуле , флакона);
- стерилне шприце одговарајуће запремине;
- стерилне игле одговарајућег промјера;
- средство за дезинфекцију коже;
- тупфери вате;
- рукавице за једнократну употребу;
- посуда за одлагање оштрог отпада;
- бубрежњак.

4.8.4 Поступак

- одредити мјесто убода и дезинфиковати тупфером натопљеним дезинфекционим средством од центра према периферији и сачекати 15 - 30 секунди да се осуши;
- скинути заштиту са игле и одложити у бубрежњак;
- на кожи направити кожни набор помоћу палца и кажипрста недоминантне руке;
- убости иглу под углом од 45 - 90* , у зависности од дебљине поткожног масног ткива и врсте лијека;
- лагано аспирирати (зависно од лијека који се апликује), повлачећи клип шприце и пратећи да ли ће се појавити крв у шприци (уколико се појави крв , прекинути поступак, извући иглу припремити другу инекцију и убризгати лијек на другом мјесту);
- лагано апликовати лијек;
- када је лијек апликован , извући шприцу са иглом;
- иглу одложити у посуду за одлагање оштрог отпада, а шприцу у инфективни отпад;
- на убодно мјесто ставити тупфер вате натопљен дезинфекционим средством;
- лагано протрљати убодно мјесто (код примјене хепарина и инсулина не трљати убодно мјесто);
- распремити кориштени материјал;
- скинути и адекватно одложити рукавице те опрати и посушит руке;
- евидентирати спроведени поступак потписом у ОБ-10-054 или ОБ-10-262 као и вријеме апликације лијека;
- пратити реакцију, обавијестити доктора у случају појаве нежељених реакција и евидентирати их.

5. ПРИЛОЗИ И ОБРАСЦИ

5.1 Прилози

- Нема.

5.2 Обрасци

- ОБ-10-054: Температурно - терапијско дијететска листа;
- ОБ-10-258: Листа здравствене његе - сестринске интервенције;
- ОБ-10-262: Терапијска листа.

Болница Бијељина	Страна 5 од 5	Издање:	Важи од:	УП-10-164
		2	2024-08-09	

6. ЗАПИСИ

Табела 1:

Назив документа	Ознака обрасца	Документ формира	Број примјерака	Рок чувања	Мјесто чувања	Евидентирање
Температурно - терапијска дијететска листа	ОБ-10-054	љекар	1	Трајно	Архива установе	-
Листа здравствене неге - сестринске интервенције	ОБ-10-258	Медицинска сестра / техничар	1	Трајно	Архива установе	-
Терапијска листа	ОБ-10-262	љекар	1	Трајно	Архива установе	-

